(Nro. 196.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 99. 27. Sierpnia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Nayiaśnieyszy Pan raczył mocą naywyższey uchwały, datowaney w Schönbrunie dnia 6go b. m., Feldcaygmaystra Xięcia Renss Plauen mianować nayłaskawiey Jenerałem, dowodzącym naczelnie w Galicyi.

Na iarmarku w Dąbrowey w Cyrkule Tarnowskim dnia 26go Maia rozdawano przepisane nagrody za naypięknieyszy chów koni i bydła rogatego, a za okazane Kommissyi naypięknieysze, po skarbowych ogierach wychowane źrebce otrzymali: W. Dyzma Stojowski, Dziedzic Dąbrowey, W. Floryian Nemeski Dziedzic Karwodrzy, i W. Wincenty Kwiatkowski Dzierżawca Satkowey góry, po 100 ZR. WW.; daley PP. Jan Krzywdziński ekonom z Nieczayny, i Piotr Kępiński leśniczy z Dąbrowey, tudzież Jan Swiętek włościanin z Mędrzechowa, za naypięknieysze klacze, po 25 ZR.; W Walenty Filipecki Kommissarz Państwa Dąbrowey, za dwóch naypięknieyszych byków 60 — a W. Jan de Tournell Dzierżawca Odmentu, za iednego byka 30 ZR.; nakoniec P. Kasper Kusiński ekonom, za naypięknieyszą krowę 20 ZR. WW. — W podobneyże nagrodzie otrzymali na iarmarku w Nowym Sandczu dnia 12go Lipca: P. Jan Iohannides mieszczanin tameczny, P. Teodor Kołaczkowki, ekonom z Nawoiowey, i Jacko Łabowski, sołtys z Łabowa, za naypięknieysze po skarbowych ogierach wychowane źrebce, po 100 ZR.; a Adam Deker, włościanin z Dombrówki za naypięknieyszą klacz 25 ZR. WW.

Na uposażenie nauczyciela przy szkole parafiialney, maiącey założyć się w Dynowie w Cyrkule Sanockim, ofiarowali składać *na zawsze*: JX. Troynarski iako Pleban, 50 ZR., a iako Dominiium Ulanica podobnież 50 ZR.; Gmina miasteczka Dynowa 20 ZR.; Gmina Bratkowska 3 ZR.; Dziedzic W. Trzecieski w ziarnie 2 korce żyta i 2 korce ięczmienia, a Gmina Żydowska 1 czerw. złł. w złocie; daley *na lat trzy:* Gmina Dynowska, oprócz powyższych 20 — ieszcze co rok po 80 — a P. Okoński aptekarz, po 10 ZR.; nakoniec *na rok ieden*: Gmina przedmieyska Dynowska 5 ZR.; Gmina Lubnieńska 5 ZR., a Gmina Ulanicka 3 ZR.; oprócz 6 sążni drzewa miękkiego na opał szkoły, ze strony Dziedzica. C. K. Rządowi kraiowemu miło iest, te czyny piękne publicznie pochwalić.

P. Jakób Klein, Zawiadowca huty zelazney w Eisenau ofiarował na rzecz Wiedeńskiego funduszu inwalidów, dwie obligacyie na pożyczkę woienną, w łączney summie 24 ZR. wraz z zaległym procentem.

Z Wiednia d. 12. Sierpnia. — Nayiaśnieyszy Pan raczył pod dniem 27mym Czerwca r. b. Józefa Lutrowa, astronoma przy K. obserwatoryium w Budach mianować nayłaskawiey Dyrektorem obserwatoryium przy uniwersytecie Wiedenskim i Professorem astronomii z roczną pensyią 2000 ZR.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta Londyńska Morning-Chronicle umieściła listy z wyspy S. Troycy, datowane pod dniem 12stym Lipca, a donoszące co następuie: „Jenerał powstańców Sant-Ander zniosł prawie zupełnie korpus Hiszpanów, złożony z 3500 ludzi, ciągnących z Santa-Fe na pomoc Morillowi. Ustąpił ón im umyślnie z miasta Chiara, lecz zamknął ich zaraz, skoro tam weszli. Niedostatek żywności zmusił ich do postanowienia, aby się przerżnąć; a na ich tylną straż uderzyli powstańcy tak natarczywie, że musiało przyyśdź do bitwy powszechney. Hiszpanie pobici zostali zupełnie i rozproszeni, około 1000 ich dostało się w niewolę, a poiedyńcze kupy poprzechodziły na stronę powstańców. Jenerał

Sant-Ander, dowodzący dobranym korpusem, złożonym po naywiększey części z naycelnieyszych mieszkańców Amerykańskich, posiada trzy ważne stanowiska: la Brazagrande, Soatta i Miraflores, niemal 6 dni drogi od Santa-Fe. Do obozu iego przybyli iuż Deputowani z Soccoro, Tunja i Pamplony. Morillo z woyskiem swoiem zostaie wciąż ieszcze na wyspie Achaguas. Paez z 1000 iazdy uważa poruszenia iego. Boliwar z woyskami posiłkowemi z Anglii, pokonał w Prowincyi Varinas Jenerała Hiszpańskiego Latorre, złączył się z Sant-Andrem, i wysłał przednie straże swoie na zachod aż do San-Carlos, przezco zagroził związek Morilla z miastem Karakas. Marino z 3000 woyska wyruszył przeciwko Barcelonie, a Jenerał English złączy się podług okoliczności z nim, albo z Boliwarem. Słychać iuż nawet o zupełnem zwycięztwie, które Paez odniosł nad Morillem, gdy ten wyruszyć chciał z wyspy Achaguas." — Dnia 9go Marca odpłynął z Callao okręt, który Dyrektorowi Rzeczpospolitey Chiliyskiey przywiózł wiadomości następuiące: Okręty woienne San Martin i O'Higgins, należące do flotty Lorda Cochrane, podsunęły się dnia 23go Lutego podczas mgły gęstey aż do portu Callao, dały ognia do stoiących tam fregat Hiszpańskich, zdobyły statek działowy, i po dwugodzinnym ogniu mało co uszkodzone, powróciły do wyspy S. Wawrzeńca, z kąd blokuią port Callao. Okręty Lantaro i Chacabuco wysłane zostały dla schwytania 6 okrętów Hiszpańskich, które odpłynęły z Panamy. Okręt Hiszpański Vittoria, płynący z Chiloe z drzewem budowniczem, wpadł w ręce Lorda Cochrane. — Z Nowego Yorku donoszą pod dniem 1szym Lipca, że Lord Cochrane w dniu 20stym Lutego zabrał dwa bogato ładowne okręty kupieckie za portem Limańskim, tudzież statek działowy z artylleryią i ammunicyią; że atoli nic przedsiebrać nie mógł przeciwko stoiącym w samymże porcie fregatom, bronionym od twierdzy; że zresztą mnóstwo ludzi z Limy przechodziło na stronę iego, i że Jenerał San Martin wyruszył iuż ze swoiem woyskiem, celem uderzenia na Limę ze strony lądowey.

Hiszpaniia.

Z Madrytu donoszą pod dniem 22gim Lipca: że Hrabia Montijo (niemal przed rokiem od jeneralnego Gubernatorstwa w Grenadzie uchylony i do Burgos wygnany), przebrawszy się za woźnicę (*Calesero*) udał się był do Madrytu, a za powrotem swoim aresztowany i do Walladolidy odesłany został. Położył ón był wielkie zasługi w sprawie Królewskiey w Aranjuez, dnia 18go i 19go Marca 1808; Król cenił ie, i zaszczycał go długo zaufaniem swoiem. Zdaie się, że byłych Ministrów Pizarro i Casa-Irujo zaprowadzono do Valverde, niedaleko Madrytu i zamknięto w klasztorze, gdzie pilnowani są ściśle. Uczyniono to dla przyspieszenia processu przeciwko nim wytoczonego. — Słychać o pewnym Jenerale, aresztowanym w Kadyxie. Naynowsze wiadomości ztamtąd potwierdzaią, że spokoyność przywrócona iest zupełnie. Żołnierze mało należeli do spisku. Woyska, które nie poydą do Ameryki, zluzowane zostaną przez inne pułki, stoiące teraz w Katalonii, a te otrzymały iuż rozkaz ruszenia do Kadyxu." — Z Walencyi donoszą, że Gubernatorowi tamecznemu, Jenerałowi Ellio powiodło się zmnieyszyć znakomicie nadzwyczayne mnóstwo rozboyników w Prowincyi tameczney, którzy mieli między sobą związki, i wielkie obawy wzniecali.—Według listów z Logrono, wyszedł tam rozkaz, aby milicyę Prowincyi tameczney postawić w stanie czynnym. Podobnyż rozkaz miał wyyśdź także i do Starey Kastylii." — Listy z Kadyxu donoszą, że Amerykański okręt woienny Hornet, który czekał tak długo na potwierdzenie traktatu względem Floryd, na rozporządzenie, otrzymane od Ministra Amerykanskiego przy Dworze Madryckim, odpłynął iuż do Zjednoczonych Stanów Ameryki półnmocney. Minister ten uznał za rzecz niepotrzebną, aby wstrzymywać okręt ten dłużey; bo chociaż Król Jmć nie chciał oświadczyć się przed dniem 26tym Sierpnia, iako terminem ostatecznym, zdaie się przecież, że znano iuż naprzód, iak się oświadczy.

Włochy.

Z Palermo dnia 20go Lipca. — „Na wyspie naszey zawarto mnóstwo związków małżeńskich, aby uniknąć zaciągu do woyska. Przy tey sposobności byliśmy tu świadkami odnowienia wielu scen, iakie w podobnych okolicznościach zdarzały się we Francyi; n. p. iak młodzi ludzie pożenili się z staremi żebraczkami, które za wyznaczoną pensyję poobowiązywały się formalnie, nie przeyśdź nigdy progi do małżonków swoich, i t. d. Wystawiono tu pod pręgierzem iedną kobietę która w różnych parafiiach i pod różnemi na-

zwiskami zaślubiła się pięciu małżonkom. Arcybiskup tuteyszy wydał z tey okazyi 15,000 pozwoleń do zawarcia ślubów małżeńskich; a tym sposobem ludność tey wyspy wzrastać będzie wraz z licznością woysk naszych!"

Kommissyia specyialna w Frosinone (w Państwie Papiezkiem) skazała na śmierć trzech złoczyńców. Głowy ich maią wystawione bydź przed ich pomieszkaniami, w klatkach zelaznych.

Zjednoczone Niderlandy.

Z Bruxelii donoszą, że były Arcykanclerz Państwa (Francuzkiego) P. Cambaceres wyiechał do Paryża. Także i P. Maret (Xiąże Bassano) miał otrzymać pozwolenie do powrócenia się do Francyi.

Niemcy.

Dziennik Frankfórtski (*Journal de Francfort*) donosi, że z powodu kłotni prywatney, zaszłey między iednym studentem uniwersytetu w Giessen, a Officerem od garnizonu tamecznego, wszyscy studenci wynieśli się z miasta.

Tenże sam dziennik donosi z Wirceburga pod dniem 5. Sierpnia: „Od dnia 2go b. m. było miasto nasze ofiarą niepokoiów, nad którémi wszyscy ludzie prawi ubolewaią. Wieczorem dnia wyżeypomienionego powrócił P. Professor Behr, który był Deputowanym na Seymie; kolledzy iego wyszli naprzeciw niemu. Między nimi znaydował się ieden, który niedawno wydał był drukiem pismo na stronę Żydów. Chłopcy uliczni powitali go okrzykiem: „Hepp! Hepp!", co iest przymówką do zburzenia Jerozolimy. Gdy inż raz głowy zapaliły się, pobiegła ta hurma do sklepu pewnego Żyda nad mostem, powybiiała okna, a towary powyrzucała na ulicę; ztamtąd zaś poszła koleią do różnych Żydów, i popełniała podobne zdrożności. Dotąd tylko chłopcy z naylichszego motłochu należeli czynnie do tych nieładów. Nazaiutrz rano Officer Policyi w natłoku strzelił z pistoletu do pewnego młodego człowieka, nazwiskiem Konrada, kupca z professyi, i położył go trupem. Mieszczanie udali się do Magisstratu o oddalenie wszystkich Żydów i o aresztowanie Officera Policyi; ponieważ ateli kroki ich nie osiągnęły spodziewanego skutku, przeto dnia wczorayszego szewc ieden właśnie w tę chwilę gdy patrol przechodził, wyszedł z domu swoiego, wystrzelił z pistoletu do żołnierza i ubił go na mieyscu. Aresztowano go. Spokoyność przywrócona iest teraz, i mamy przyczynę spodziewać się trwałości iey tem bardziey, ile że między mieszczanami a osadą woyskową naywiększa zgoda panuie. Prawie wszyscy Żydzi wynieśli się z miasta. W tych rozruchach nie mieli studenci żadnego innego udziału, iak tylko chwalebny. Ponieważ poruszenia te wymierzone były wyłącznie przeciwko Żydom, przeto studenci zapewnili kilku Żydowskich współuczniów swoich, uczących się sztuki lekarskiey, że nie dopuszczą, aby ich naymnieysza obraza spotkała."

Pisma publiczne umieściły poniższy akt urzędowy z Baden: „Dyrektoryium Cyrkułu Neckarskiego. W Manheimie dnia 26go Lipca. Uchwała Wysokiego Ministeryium spraw wewnętrznych z dnia 24go b. m., mocą którey Jego Królewicowska Mość W. Xiąże rozkazał, aby w przypadku odroczenia Seymu i powrotu Deputowanych, nie było żadnych formalnych schadzek między Mężami wybieraiącymi a wybranymi od nich Deputowanymi, bynaymniey zaś na iakowe wezwanie pierwszych przez ostatnich; względem czego stosowne rozporządzenie do Urzędów wydane bydź ma."

Oto iest oznaymienie, które Izbie drugiey Stanów Bawarskich na posiedzeniu iey d. 19. Lipca r. b. przełożył Kommissarz Rządowy, tayny Referendarz Nebenius: „Wiadomo WPanom aż nadto, iak szkodliwe dla całości i nierozdzielności W. Xięztwa, tudzież dla praw następstwa Nayiaśnieyszey Rodziny nam panuiącey, tłómaczenie, dadź chciano traktatowi Stanu, zawartemu w Frankfórcie nad Menem pod dniem 20. Listopada 1813. Odwróćmy wzrok nasz od tak uciążliwey i pełney obawy przeszłości, a zaymiymy się obecnością, nadaiącą nam pokoy i iedność zewnątrz, a wewnątrz utwierzenie węzłów między Panuiącym a Poddanymi i między wszystkimi Badeńczykami. Jego Królewicowska Mość W. Xiąże rozkazał nayłaskawiey oznaymić W. Panom, że mocą formalnego, między Ministrami Austryiackim, Angielskim, Pruskim i Rossyyskim z iedney, a Badeńskim Ministrem Stanu Berkhéimem z drugiey strony, w Frankfórcie nad Menem, w dniu 10tym b. m. zawartego traktatu Stanu, owe szkodliwemu tłómaczeniu podpadaiące artykuły traktatu z dnia 20. Listopada 1813 cofnięto, W. Xiążęcia i NN. Potomków Jego od wszelkich skutków ztąd wypływaiących na zawsze uwolniono, i teraźnieyszy obwód W. Xięztwa, równie iako i porządek w Następstwie tronu NN. Domu nam panuiącego formalnie uznano. Wielki ten cel osiągnionym został bez żadney klauzuły szkodliwey, bez żadnego warunku uciążliwego,

a nawet bez ofiarowania znakomitey summy, którą iuż za utraconą miano. Gosciniec woyskowy, iakiego iuż sam stosunek jeograficzny wymaga, ma w kierunku od Wircburga do Bawaryi nad-Reńskiey ustanowiony zostać osobnym tratatem z Bawaryią, i utrzymywanym bydź pod warunkami, dla W. Xięztwa ile możności naymniey uciążliwemi. Wskazana podobnież przez stosunek jeograficzny, a dawnieyszemi zobowiązaniami się zawarowana zamiana dóbr Steinfeld na dobra Geroldsek, nastręczy W: Xięztwu bez znakomitey straty statystyczney pozyskanie Krainu nierozerwanego. Z bolesnem uczuciem rozłączy się W. Xiąże z Poddanymi, od których odbierał niezapoznalne dowody ducha wiernego i uległego; ależ ta ofiara, iakożkolwiek wielką iest dla serca Jego Królewicowskiey Moi, nie mogła iśdź w porównanie z nieoszacowanym skarbem bezpieczeństwa politycznego, z uznaniem stałego i zaspokaiaiącego porządku w Następstwie tronu. To, co wielkie przesilanie się (crisis), co rozmaite zawikłania przeszłości dobremu Monarsze gotować mogły, owe niebezpieczeństwo, które raptowna zmiana wielkich stosunków politycznych na dobry Lud ściągnąć zdołała, znikło iuż dla przyszłości. Monarcha i Lud iak ziednoczeni są teraz, tak połączeni są na zawsze przez konstytucyię; a to, co teraz Opatrzność Boska przez nienaruszoną prawość i wysokie cnoty wielkomyślnych Monarchów od nas odwróciła, niechay będzie nowym bodźcem do stałego ziednoczenia się między Panuiącym i Ludem, i między wszystkimi wiernymi Badeńczykami, do wspólnego celu, do roztrząśnionego spokoynie i bezstronnie dobra powszechnego.“

Prussy.

Pruska gazeta Stanu umieściła z Berlina pod dniem 13. Sierpnia: „Stosownie do ogłoszenia z dnia 9. Kwietnia r. b. podaie się ninieyszem do wiadomości powszechney, że Jego K. Mość naywyższym listem Gabinetowym z dnia 28go z. m. postanowić raczył, aby aż do dalszego rozporządzenia żadnemu kraiowcowi nie wolno było wstępować do uniwersytetu w Jenie; a to pod utratą przyszłego umieszczenia w służbie kraiowey.

Słychac, że Doktor Jahn, któremu w pierwszych dniach uwięzienia nie wolno było wychodzić z aresztu, z mocy wyższego rozkazu otrzymał pozwolenie, przechodzić się czasem wewnątrz obwodu twierdzy, w którey zostaie, wszelako w towarzystwie żołnierza, będącego na straży. Nieprzyzwyczaienie do powietrza w pokoiu zamkniętym, co zdrowiu iego szkodziło, miało bydź przyczyną tego rozporządzenia.

Królestwo Polskie.

Gazeta Waszawska z dnia 21. Sierpnia umieściła poniższe rozporządzenie Xięcia Namiestnika Królewskiego, wydane imieniem N. Cesarza wszech Rossyy, Króla Polskiego: „Uzupełniaiąc postanowienie nasze z dnia 22. Maia r. b. poddaiące gazety i pisma peryodyczne pod Cenzurę rządową, stanowiemy ninieyszem, iż przepis Artykułu 2 wyż pomienionego postanowienia rozciągniętym mieć chcemy do wychodzić mogących w Królestwie pism i dzieł wszelkiego rodzaiu, to iest, gdyby te nawet peryiodycznemi nie były.“

„Postanowienie to tymczasowe moc swoię zachowa, dopóki wyrok Jego Cesarsko-Królewskiey Mości materyi wolnosci druku stanowczo nie urządzi.“

„Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczonem bydź ma, Kommissyiom Rządowym Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, tudzież Spraw Wewnętrznych i Policyi, polecamy.“

„Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 16go miesiąca Lipca 1819. roku.“ (*Następuią podpisy.*)

Rossyia.

List z Petersburga, datowany pod dniem 24. Lipca, donosi: „Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć, wyiedzie ztąd dnia 3. Sierpnia wieczorem, do Archangelu, gdzie stanie dnia 9go i przez dni 4 zabawi; potem zaś udasię do Petrosadowska w Gubernii Ołonezkiey, i przez Finlandyię do Torneo, gdzie stanie dnia 28. Sierpnia, a ztamtąd przez Abo do Petersburga powróci. Tak więc i nayodleglejsze okolice Panstwa ucieszą się bytnoscią wielbionego powszechnie Monarchy.“ — Daley donoszą z Petersburga pod dniem 28. Lipca: „Onegday wybuchnął pożar na iednym statku na rzece Newie, który obładowany był łoiem i stał blisko wielkiego składu łojowego. Pożar ogarnął wkrótce kilka innych statków, podobnież łojem obładowanych, i innych. Nie można było ratować nic więcey nad magazyn łoju, gdy tymczasem pożoga rozniesła się na kilka innych statków i na dwa tak zwane wielbłądy, to iest, wielkie statki właściwey budowy, przeznaczone do tego, aby zbudowane tu okręty woienne przeprowadzac przez płytczyzny do Kronsztadu. Płomienie wybuchaiące z przeszło tysiąca beczek łoju, sprawiały na rzece widok i piękny i okropny. Szkoda iest bardzo znakomita.“